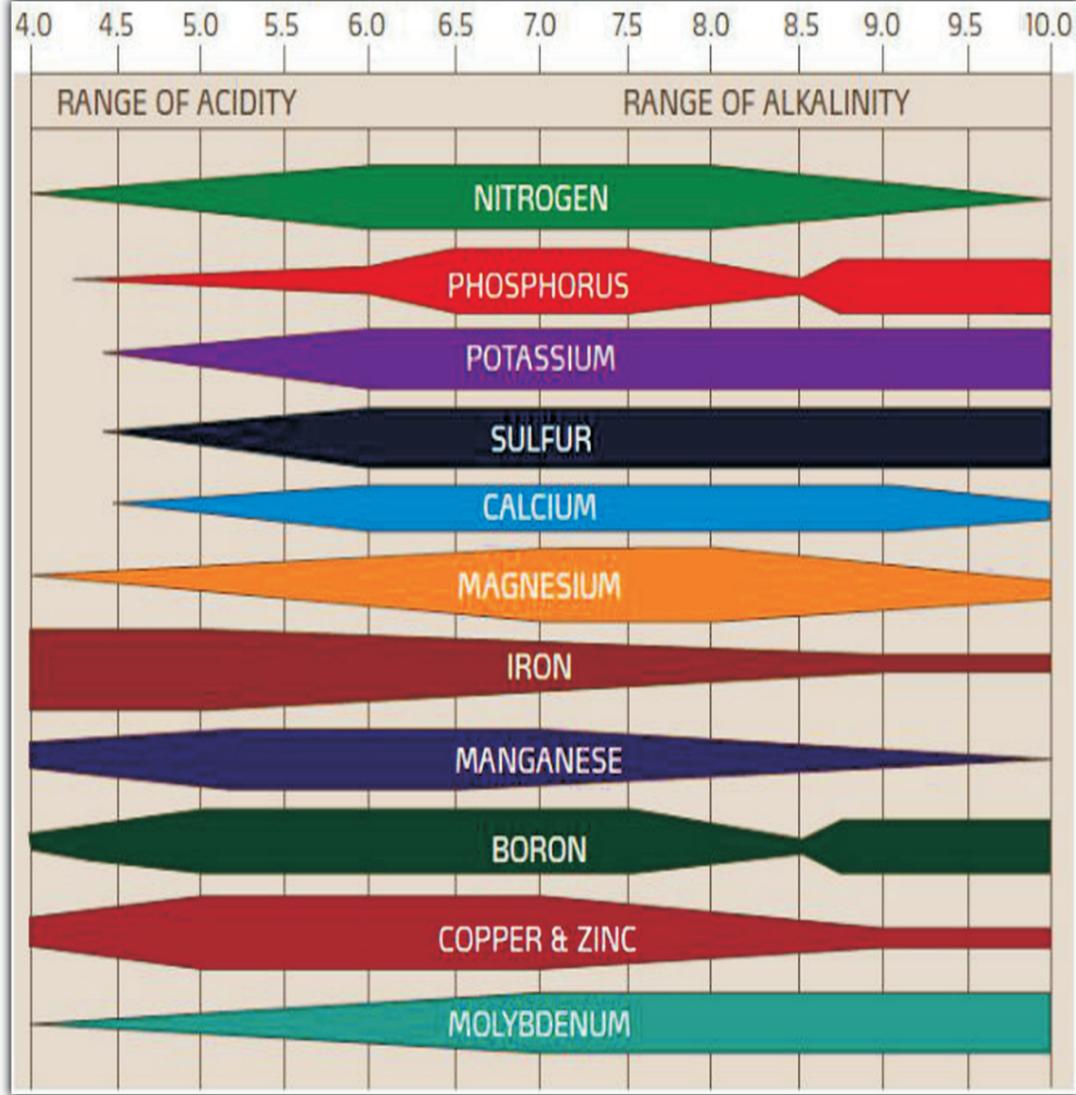


## જમીનનો પી.એચ. અને પોષકતત્વોની લભ્યતાનો સંબંધ



જમીનનો પી.એચ. ૭.૦ કરતા નીચો હોય ત્યારે સુક્ષ્મતત્વો જેવા કે લોહ, જસત, મેગેનીઝ, તાંબુની લભ્યતા વધારે હોય છે. જમીનનો પી.એચ. આંક ૪.૦ થી ૬.૦ હોય ત્યારે જમીન સુધારક તરીકે લાઈમ (ચૂનો) અને જો ૮.૩ કરતાં ઉંચો હોય તો જીપ્સમ (ચિરોડી) જમીન ચકાસણીના આધારે ભલામણ મુજબ પૂર્તિ કરવી હિતાવહ છે.

‘કૃષિ પાક ઉત્પાદનમાં સુક્ષ્મતત્વોનું મહત્વ’

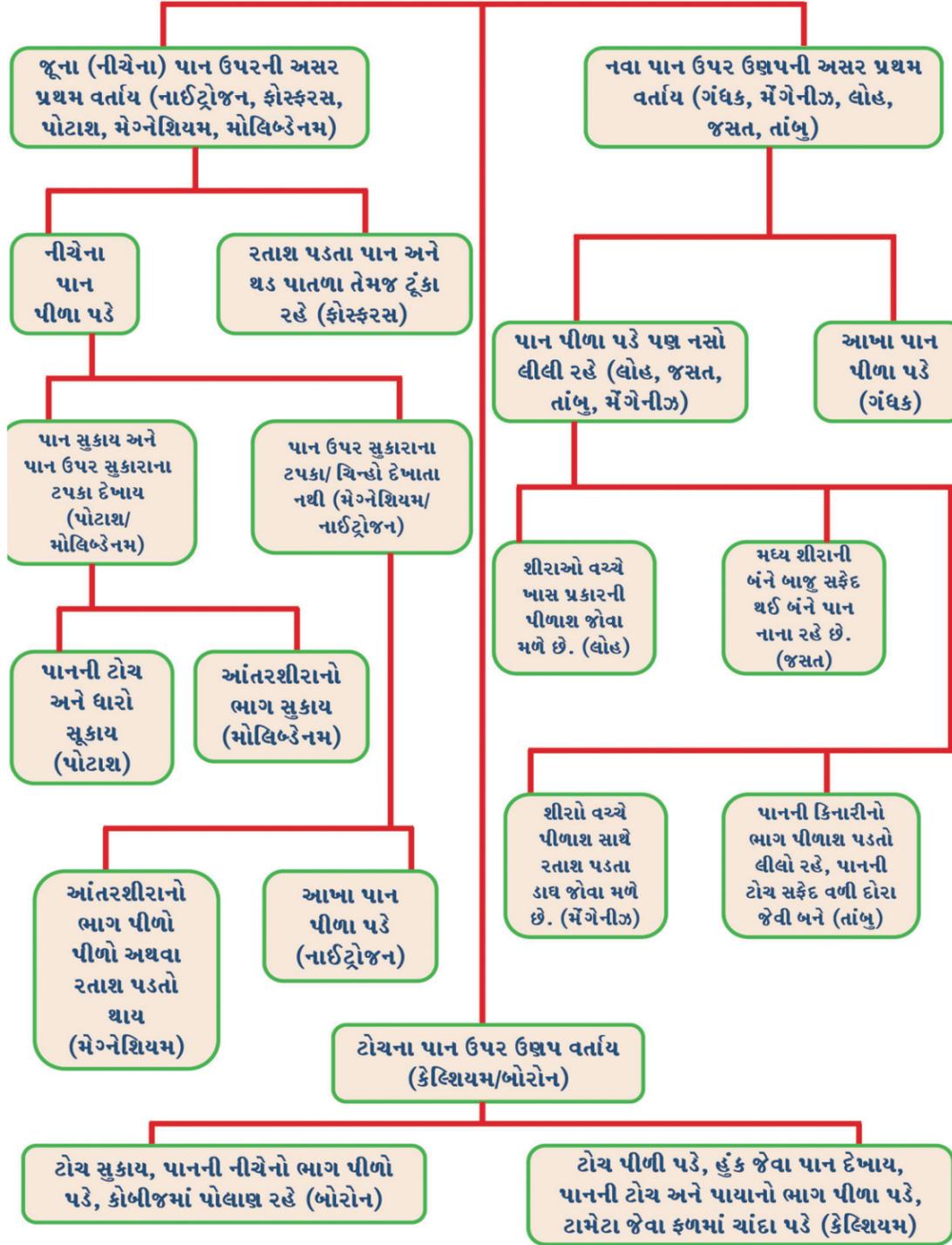
## ‘કૃષિ પાક ઉત્પાદનમાં સુક્ષ્મતત્વોનું મહત્વ’

પાકમાં ઝીંક સલ્ફેટ આપવાથી ઉત્પાદનમાં થતો વધારો

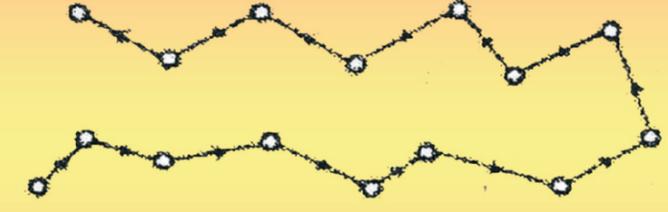


કૃષિ રસાયણશાસ્ત્ર અને જમીન વિજ્ઞાન વિભાગ  
જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ.

## ઉભા પાકમાં પોષકતત્વોની ઉણપનું નિદાન



આકૃતિ-૧

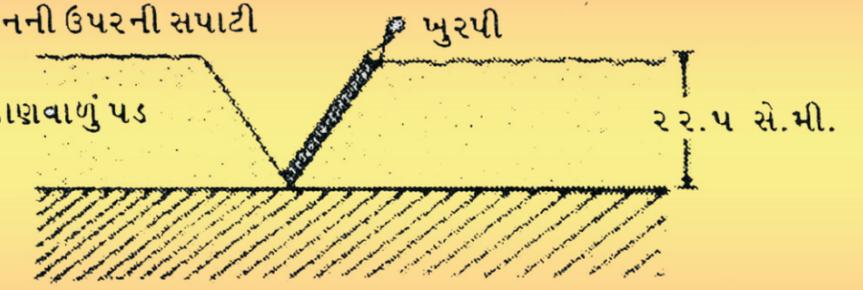


જુદી જુદી જગ્યાએથી મિશ્ર નમૂનો લેવાની રીત

આકૃતિ-૨

જમીનની ઉપરની સપાટી

ખેડાણવાળું પડ



જમીનનો નમૂનો લેવાની પદ્ધતિ

આકૃતિ-૩

જમીનના જથ્થો

ચાર ભાગ પાડો

ક અને ગ દૂર કરો

ખ અને ઘનું મિશ્રણ કરો

ફરીથી ભાગ પાડો

ચ અને જ દૂર કરો.

જરૂરી જથ્થાની માટી રહે ત્યાં સુધી આ પ્રક્રિયા કરો

જમીનનો નમૂનો તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ